

Будова слова. Словотвір.
Орфографія. Елементи стилістики

Сполучні е, о в складних словах.
Дефіс у складних словах.
Написання слів з пів- разом , через
дефіс , з апострофом

Добрий день, діти! Темою нашого сьогоднішнього уроку є «Сполучні е, о в складних словах. Дефіс у складних словах. Написання слів з пів- разом , через дефіс , з апострофом».

Сподіваюсь, ви вже відкрили робочий зошит, маєте підручник, ручку, олівець.

Отож, почнемо!

Технічна довідка

- У цій презентації є все, щоб засвоїти тему відповідно до нашої програми. Зверніть увагу, що я буду писати інформацію для вас шрифтами різних кольорів
- **Червоним і чорним** - те, що є моїм поясненням, це писати не треба
- **Фіолетовим**- те, що потрібно записати у зошит(зміст вправ). До кожної вправи є зразок виконання
- Значущі частини слова виділяю **рожевим** або **блакитним** кольорами
- Зверніть увагу, що зміст усіх вправ, окрім домашньої скорочено

1. Запис у зошиті

Чотирнадцяте квітня

Класна робота

Сполучні е, о в складних словах. Дефіс у складних словах. Написання слів з пів- разом , через дефіс , з апострофом

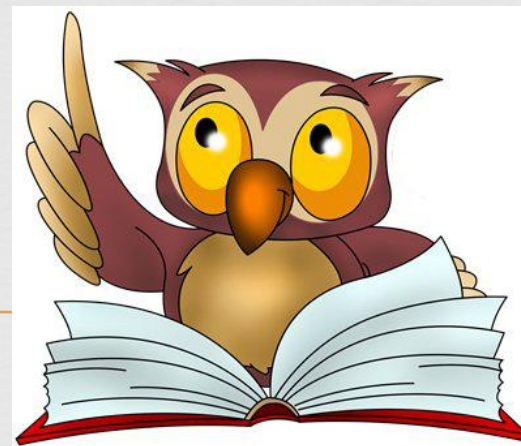
Зверніть увагу! Крапки в кінці речень не ставимо!

2. Пригадаймо!

- Що таке корінь?
- Яке слово називається простим?
- Яке слово називається складним?
- Які слова називаються синонімами?
- Які слова називаються антонімами?

3. Пригадаймо

Зразок усної відповіді.

- **Корінь**-це головна значуща частина слова. У ньому міститься спільне значення для всіх споріднених слів. Наприклад, **квіти**, **квітка**, **квітник**, **заквітчаний**
- **Простим** називається слово, в якому одна основа слова. Наприклад, **квітнути**(рос. цвести).
- **Складним** називається слово, в якому 2 і більше основ слова Наприклад, **лісостеп** , **кароокий**.
- **Синоніми** –слова , які звучать і пишуться по-різному, але є близькими за змістом. Наприклад, **йти**, **прямувати**, **плентатися**
- **Антоніми** – слова, протилежні за значенням. Наприклад, **великий** – **малий**, **день** –**ніч**.

4. Вивчення нового матеріалу

1. *Сполучні е, о в складних словах.*

Часто частини складного слова поєднуються сполучними голосними (рос. соединительными гласными) [о], [е].

Сполучний [о] вживається після твердого приголосного основи. Наприклад, *льодохід*. Кінцевий приголосний першої основи *льод* твердий. Тому далі вживаємо голосний [о].

Сполучний [е] вживається після м'якого приголосного основи. Наприклад, *працелюбний* (бо в слові «*праця*» кінцевий приголосний м'який).

Сполучний [є] вживається після [й] або подовженого м'якого приголосного основи. Наприклад, *життєздатний* (бо в слові «*життя*» кінцевий приголосний подовжений м'який)

Вправа 568(I)

*Спишіть слова, вставляючи пропущені букви.
Вставлені букви підкресліть олівцем.*

Прац..здатний (рос. трудоспособный), книг..сховище(рос. трудоспособный), житт..люб(той, хто любить життя), вод..спад (рос. водопад), криг..лам (рос. ледоход).

Зверніть увагу! Ми записуємо тільки перші 5 слів!

Вправа 568(I)

Зразок для письмового виконання

Працездатний , книгосховище, життєлюб, водоспад, криголам .

Зверніть увагу! Ми записуємо тільки перші 5 слів і підкреслюємо вставлені букви! Завдання II не виконуємо.

Пояснення не пишемо, а читаємо.

1. У словах «працездатний» і «життєлюб» перша основа закінчується на м'який приголосний - «праця», «життя». ([т':]- це один м'який продовжений звук тому вживаємо не [e], а [ε])

2. У словах «книгосховище», «водоспад» і «криголам» перша основа закінчується на твердий приголосний - «книга», «вода», «крига».

4. Вивчення нового матеріалу

2. Дефіс у складних словах

Складні слова можуть писатися разом або через дефіс.

Разом пишуться слова, утворені від словосполучень. Наприклад, **щиросердний** (щире серце), **п'ятикутник** (п'ять кутів (кут - рос. угол))

4. Вивчення нового матеріалу-

2. Дефіс у складних словах

Через дефіс пишуться :

1) слова, між частинами яких можна вставити сполучник і, наприклад, **хліб- сіль** -хліб і сіль, **художник -мультиплікатор** - художник і мультиплікатор;

4. Вивчення нового матеріалу-

2) слова, утворені повторенням тих самих, синонімічних або антонімічних слів, наприклад, тихо –тихо, більш –менш. Якщо слово може повторюватися в різних відмінках, то пишемо окремо! Наприклад, нога в ногу, сам на сам;

3) слова, що означають назви кольорів (рос. цветов) і їх відтінків(рос. оттенков), наприклад, сіро-зелений, каштаново-чорний. Але слова жовтогарячий, червоногарячий є виключеннями (рос.

Вправа 603

Запишіть слова у два стовпчики: а) ті, що пишуться разом ; б) ті, що пишуться через дефіс.

Лісо/степ, ліво/бережний, каштаново/чорний,
світло/захисний (рос. светозащитный,)
ожиново/сунічний (ожина-рос. ежевика, суніця -
рос. земляника).

Зверніть увагу, що ми використовуємо лише перші п'ять слів вправи!

Вправа 603

Зразок письмового виконання

Разом	Через дефіс
Лісостеп	Каштаново-чорний
лівобережний	ожиново-суничний
світлозахисний	

Зверніть увагу, що ми використовуємо лише перші п'ять слів вправи і записуємо їх у таблицю!

4. Вивчення нового матеріалу

3. Написання слів з пів- разом , через дефіс , з апострофом

Зверніть увагу! Правило в новому правописі змінилося, у підручнику застаріле пояснення!

Напів-, полу- пишемо разом. Наприклад, полумисок, напівавтомат. Пів - пишемо завжди окремо! Наприклад, пів яблука, пів школи, пів Донецька, пів Ялти Разом лише тоді, коли не можемо замінити його на іменник половина, порівняйте, північ, південь (сторони світу, рос. север, юг), півострів(окреме географічне поняття), напівфабрикат(окремий спосіб виготовлення продуктового виробу, рос. полуфабрикат)

Вправа 573

I. *Спишіть слова, розкриваючи дужки. Підкресліть орфограму*

(Пів)села, (пів)Африки, (напів) озброєний, (полу) кіпок(рос. половина снопа пшениці), (пів)хати.

Зверніть увагу! Записуємо тільки перші 5 слів!

Вправа 573

Зразок письмової відповіді

*Пів села, пів Африки, напівозброєний, полукіпок
, пів хати.*

*Слово «пів» в усіх випадках означає половину.
Тому слова пишемо окремо. Слова з «напів», «полу»
пишемо разом.*

Не забувайте підкреслювати орфограми!

5. Домашнє завдання

1. Вивчити правила з презентації (вони вміщені у нашому підручнику в параграфах 56,61).
2. Вставте пропущені букви у речення, наведені далі.
З а п и ш і т ь це завдання у з о ш и т

(Пів)озера укрив густий чорно/сизий туман. На березі позасинали вод..мірки (вид птахів). Біл..крилий лебідь милується красою ночі. Жовто\гарячі зорі освітлюють красу природи

Класну і домашню роботи сфотографуйте і надішліть мені у мережі ВК до 20.00 наступного дня.

*Роботу
чекаю
на наступний день
після того, як пройшов наш урок.*

Бажаю успіху!